

The purpose of the article is to find out the issue of the development and regulatory approval of tactical and technical requirements for UAV that are used by the police. At present, there are no requirements they must comply with if they are used by the police. No specific methods and techniques have been developed for the use of UAVs in the execution of various tasks performed by the police. The issue of state certification and integration of unmanned aerial vehicle systems remains unresolved. Also, the training of drones and in general the problem of legislative regulation of flights of unmanned aircraft in Ukraine has not been regulated.

There is no doubt that the guarantee of a stable peaceful development of the country is the observance of the rule of law by all its citizens without exception, and the creation of such legislation, which would as much as possible satisfy the need for a balance between security and development of the state. In modern conditions, law enforcement activities of the police can not be successfully carried out without proper application of the achievements of science and technology.

Keywords: information obtaining, the legitimacy of usage of technical means, offence, individual housing.

УДК 343.3

В. В. ПОНОМАРЕНКО

ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК ЯК ОБ'ЄКТ ГРУПОВОГО ХУЛІГАНСТВА

Визначено поняття громадського порядку як об'єкту хуліганства. Констатовано складнощі у розмежуванні групового хуліганства від суміжних злочинів. На основі семантичного тлумачення терміну «порядок», враховуючи філософське його розуміння та наявні доктринальні підходи у

© ПОНОМАРЕНКО Віта Володимирівна – аспірантка відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

юридичній науці, громадський порядок як об'єкт злочину – це охоронювана кримінальним законом система суспільних відносин, що забезпечує захист таких елементів як права і свобода громадян, їх життя і здоров'я, честь та гідність, норми суспільної моралі, власності, нормальної діяльності установ, підприємств, організацій тощо.

Ключові слова: громадський порядок, групове хуліганство, об'єкт злочину, порядок, система, лад.

Пономаренко В.В. Общественный порядок как объект группового хулиганства

Определено понятие общественного порядка как объекта хулиганства. Констатировано сложности в разграничении группового хулиганства от смежных преступлений. На основе семантического толкования термина «порядок», учитывая философское его понимание и имеющиеся доктринальные подходы в юридической науке, общественный порядок как объект преступления – это охраняемая уголовным законом система общественных отношений, обеспечивающая защиту таких элементов как права и свобода граждан, их жизнь и здоровье, честь и достоинство, нормы общественной морали, собственности, нормальной деятельности учреждений, предприятий, организаций.

Ключевые слова: общественный порядок, групповое хулиганство, объект преступления, порядок, система, строй.

Ponomarenko Vita. Vita. Public order as an object of group bullying

The article attempts to define the concept of public order as an object of bullying. Found difficulty in distinguishing bullying from a group of related crimes. Based on the semantic interpretation of the term «order», given his understanding of the philosophical and the existing doctrinal approaches to legal scholarship, public order as an object of a crime is protected by the criminal law system of social relations that protect such elements as the rights and freedom of citizens, their life and health, honor and dignity, norms of public morality, property, the normal activities of institutions, enterprises, organizations.

Keywords: public order, group hooliganism, the object of the crime, procedure, system, system.

Хуліганство традиційно є поширеним злочином на території України. Згідно з даними Генеральної прокуратури України, протягом 2013 р. відкрито 6258 кримінальних проваджень, з яких вручено повідомлення про підозру 3106 особам; протягом 2014 р. - 4859, з яких вручено повідомлення про підозру 2023 особам; протягом 2015 р. - 4070, з яких вручено повідомлення про підозру 1724 особам, протягом 11-ти місяців 2016 р. - 3938, з яких вручено повідомлення про підозру - 1401 особам. Відповідно до даних Державної судової адміністрації України протягом 2011-2015 рр., першого півріччя 2016 р. за вчинення хуліганства засуджено 15192 особи (2011 р. - 4309, 2012 р. - 4085, 2013 р. - 2913, 2014 р. - 1983, 2015 р. - 1348, 6 місяців 2016 р. - 557).

Слід відзначити, що хуліганство є одним із небагатьох складів злочинів у чинному КК України, що містить кваліфікуючу ознаку: «вчинене групою осіб». Загалом злочини, вчинені у співучасті, є більш небезпечними, ніж такі ж, що вчиняються одноосібно. На практиці виникає низка проблемних питань, зокрема, розмежування групового хуліганства від групового порушення громадського порядку чи масових заворушень, або ж від злочинів проти здоров'я особи. Враховуючи зазначене, актуальності набуває дослідження громадського порядку як об'єкту групового хуліганства.

Громадський порядок як об'єкт злочинних діянь неодноразово привертая увагу вітчизняних науковців, зокрема таких як: І. М. Копотун, В. В. Кузнецов, В. Д. Чабанюк, О. В. Батраченко, В. В. Маліков, Р. П. Олійничук, О. В. Кириченко, В. В. Налуцишин, Т. П. Гусак, А. Гулько, Ю. В. Александров, П. П. Андрушко, В. О. Владіміров, П. І. Гришасв, П. Ф. Грішанін, І. М. Даньшин, В. Т. Дзюба, С. Ф. Денисов, О. С. Капінус, І. П. Лановенко, В. А. Ломако, Г. І. Піщенко, Ю. С. Пудовочкін, М. І. Трофимов, А. П. Тузов, В. І. Тютюгін, А. Є. Шалагін, Ю. В. Баулін, М. І. Бажанов, М. І. Хавронюк, М. Й. Коржанський, В. О. Навроцький, П. С. Магишевський, С. С. Яценко та ін.

Проте недостатньо уваги у вітчизняній юридичній доктрині приділено дослідженню громадського порядку як об'єкту групового

хуліганства. Окрім того, на сьогодні серед науковців-правників триває дискусія щодо ідеї декриміналізації хуліганства, а отже, є необхідність подальшого дослідження цієї проблеми.

Будь-який злочин за своїм характером обов'язково посягає на те чи інше благо, що і виступає об'єктом його вчинення. У науці кримінального права акцентується увага на тому, що такий об'єкт охороняється кримінальним законом. Згідно з ч. 1 ст. 1 Кримінального кодексу України об'єктами кримінально-правової охорони є права і свободи людини і громадянина, власність, громадський порядок та громадська безпека, довкілля, конституційний устрій України, а також мир і безпека людства.

Охорона громадського порядку є однією з обов'язкових функцій органів управління, оскільки порушення цього порядку часто невіддільне від порушення діяльності зазначених органів¹. Кримінально-правова охорона громадського порядку й моральності – динамічний процес з урахуванням сучасних суспільних явищ і змін, що відбуваються як в Україні, так і за її межами. Використання оновлених кримінально-правових засобів охорони громадського порядку й моральності хоч і свідчить про позитивні зрушення, проте далеко від суспільних очікувань, не адекватне ситуації й потребам часу та не завжди є ефективним².

На шляху до ефективного виконання зазначеної функції у нашій державі існує чимало перешкод, однією з яких є недосконалість норм чинного кримінального законодавства, що забезпечують кримінально-правову охорону громадського порядку як об'єкту хуліганства загалом, та об'єкту групового хуліганства, зокрема. Проведене В. В. Кузнецовим дослідження судової практики у сфері кримінально-правової охорони громадського порядку та моральності в Україні, дало підстави констатувати, що у судових рішеннях наявні певні прогалини в застосуванні матеріального та процесуального права (неправильний вибір конкретної кримінально-правової норми; неправильне визначення обов'язкових ознак об'єкта злочину)³.

Наприклад, у 2017 році у м. Чернігів було відкрито кримінальне провадження за фактом побиття школярки групою осіб. Дане кри-

мінальне провадження було розпочато за ст. 125 (Умисне заподіяння легких тілесних ушкоджень), проте пізніше його було перекваліфіковано зач.2 ст. 296 КК України як «хуліганство, вчинене групою осіб»⁴. На нашу думку, наведений приклад ілюструє проблеми, що виникають у ході кваліфікації такого злочину як групове хуліганство. Недостатньо чітке визначення громадського порядку як об'єкту хуліганства призводить до помилок у ході кваліфікації суміжних злочинів, що вчиняються у співучасті.

Перш ніж перейти до дослідження безпосереднього об'єкта хуліганства, зазначимо, що проблема визначення поняття об'єкта злочину в науці кримінального права є однією з найбільш складних та дискусійних. До сьогодні в теорії вітчизняного кримінального права не існує уніфікованого розуміння загального поняття об'єкта злочину.

Законодавчо визначеного поняття об'єкта злочину не було й у попередніх редакціях Кримінального кодексу України. Проте, на відміну від положень нині чинного кримінального законодавства України, положення Кримінального кодексу 1922 року та 1927 року містять згадку про об'єкт злочину. Так, згідно зі ст. 6 КК Української СРР 1922 р. злочином визнавалася будь-яка суспільно небезпечна дія чи бездіяльність, що загрожувала основам радянського ладу та правопорядку, встановленому робітничо-селянською владою на перехідний до комуністичного ладу період часу (курсив авт. – В. П.)⁵. У КК УСРР у редакції 1927 р.(ст. 3) суспільно небезпечним (злочинним) діянням визнавалася будь-яка дія чи бездіяльність, що загрожує радянському ладу чи порушує правопорядок, встановлений владою робітників та селян на перехідний до комуністичного ладу період часу (курсив авт. – В. П.)⁶. Отже, очевидно, що, хоча й не прямо, однак все ж ці законодавчі акти визначали той об'єкт, на який посягає злочинне діяння. З наведеного очевидно, що ключовими у цьому контексті були терміни «лад» і «правопорядок». У подальшому ми ще раз повернемося до цього висновку.

Надалі кримінальні закони вже не містять подібного роду «завальованих» визначень об'єкта злочину. Відповідно історично у

науково-правовій доктрині сформувалось кілька підходів до розуміння цього поняття.

Найбільш поширеним, панівним і до сьогодні, слід вважати підхід до об'єкта злочину як суспільних відносин. Це пояснюється тим, що його було висунуто за радянських часів, а, як відомо, тоді не могло бути наукового плюралізму у жодній сфері юриспруденції. У 1925 р. А. А. Піонтковським була запропонована теорія об'єкту злочину як суспільних відносин, що охороняються кримінальним законом від злочинних посягань⁷.

У подальшому, із набуттям Україною незалежності та демократизацією суспільного життя, почали розроблятися й інші підходи до тлумачення поняття об'єкту злочину. На сьогодні у теорії кримінального права існують, серед інших, такі концепції об'єкта злочину.

1. Суспільні відносини, що охороняються нормами кримінального закону (В. К. Гришук⁸, Мельник М. І. та В. А. Клименко⁹, В. Я. Горбачевський¹⁰, В. В. Шевчук, О. В. Охман¹¹, В. В. Хейлік¹², О. Ю. Вітко¹³, О. О. Звоненко¹⁴, В. В. Кузнецов¹⁵). Наприклад, на думку О.О. Звоненко об'єктом злочинів є не будь-які суспільні відносини, а лише ті, які поставлені під охорону закону про кримінальну відповідальність¹⁶.

2. Суспільно визначена цінність (благо), якій причиняється шкода від конкретного злочинного діяння (В. Я. Тацій)¹⁷.

3. Охоронювана кримінальним законом соціальна безпека, тобто стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства та держави, що піддається злочинному посяганню, за яке передбачено кримінальне покарання (Б. А. Куринов)¹⁸;

4. Порядок відносин між людьми (О. М. Костенко). Фундатор цього підходу О.М. Костенко відзначає: «об'єкт злочину – це утворюючий безпеку, тобто заснований на законах соціальної природи, порядок відносин між людьми з приводу матеріальних чи нематеріальних предметів, що охороняються кримінальним законодавством»¹⁹. Отже, ключовий термін цього поняття «порядок».

Термін «порядок» по-різному тлумачиться в словниках української мови: 1) правильне або зручне розташування, розміщення

чого-небудь; 2) стан, коли все робиться, виконується так, як слід, відповідно до певних вимог, правил; упорядкованість, лад, злагодженість, узгодженість; 3) державний, суспільний лад; устрій; система; режим; чинні де-небудь закони, правила; норми громадської поведінки²⁰; 4) стан, за якого панує лад²¹. У філософії поняття «порядок» розглядається як зрозуміла і чітка організація певної сфери дійсності (у відношенні до людського існування)²². (курсив авт. – В.П.)

Наведене дає підстави для висновку, що основними термінами, які відображають сутність поняття «порядок» у лінгвістиці та філософії, є такі, як упорядкованість, лад, система, організація.

Отже, розуміння об'єкта злочину як порядку суспільних відносин означає їх упорядкованість, організацію, системність. Тобто такий підхід є найбільш аргументованим і логічним, оскільки відбиває об'єктивно існуючу закономірність існування суспільних відносин. Без упорядкованості, організованості суспільні відносини не можуть існувати. Отже, визначивши свій пріоритет у тлумаченні об'єкта злочину саме як порядку суспільних відносин, слід перейти до вивчення проблеми об'єкта хуліганства.

Основний безпосередній об'єкт хуліганства – громадський порядок. Його додатковим факультативним об'єктом можуть виступати здоров'я особи, авторитет органів державної влади, громадська безпека²³.

Поняття громадського порядку у вузькому розумінні вперше обґрунтував французький вчений Деламар (градоначальник Парижа при королі Людовіку XIV). У своєму «Трактаті поліції» він характеризував поліцейську діяльність як важливу сферу державної діяльності, спрямовану на охорону порядку в громадських місцях і припинення проявів «кулачного» права, заснованого на свавіллі. Деламар вперше використав такі поняття, як «благоустрій», «добробут», «благополуччя», «благочиння». Термін «громадський порядок» став вживатись у Франції на початку XIX століття після проведення наполеонівських реформ, коли відбулося розмежування

між кримінальною поліцією і адміністративною, на яку покладалася обов'язок «охороняти громадський порядок в кожній місцевості»²⁴.

У вітчизняній «Юридичній енциклопедії» термін «громадський порядок» – це урегульована правовими та іншими соціальними нормами система суспільних відносин, що забезпечує захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, поважання честі та людської гідності, дотримання норм суспільної моралі²⁵. Звернемо увагу на поняття системи. Вище неодноразово його було згадано. О.О. Кваша у своїй монографії наводить розуміння поняття системи В.М. Садовського («Методологічні проблеми дослідження об'єктів, що являють собою системи):упорядкована певним чином сукупність елементів, взаємопов'язаних між собою і утворюючих деяку цілісну єдність. Звідси висновок – система починаються там, де певна множина елементів виявляється як певним чином упорядкована²⁶.

Отже, на нашу думку, система – це більш широке поняття, ніж такі як узгодженість, упорядкованість, організація, порядок, тому охоплює останні.

У науковій літературі існує численна кількість різноманітних визначень громадського порядку, які можна згрупувати у кілька підходів.

Згідно першого підходу громадський порядок слід розуміти як стан урегульованих суспільних відносин. Так, наприклад, С. С. Яценко пропонує розуміти «громадський порядок як соціально-правову категорію, що являє собою стан визначених базисом соціально значимих, таких що відповідають потребам суспільного будівництва вольових суспільних відносин, які урегульовані виражаючими волю трудящих соціальними нормами правового і не правового характеру і характеризуються обстановкою громадського і особистого спокою, повагою громадської моралі, узгодженістю і структурною організованістю соціальних зв'язків учасників суспільного життя, внаслідок чого створюються сприятливі зовнішні умови суспільно корисної діяльності, відпочинку і побуту людей, включаючи сферу спілкування в публічних місцях²⁷. О. Ф. Кобзар пропонує розглядати громадський порядок як урегульований стан публічних суспільних

відносин, що забезпечують належне функціонування держави, її структур, громадських формувань і громадян²⁸.

Представники другого підходу визначають громадський порядок як частину, сукупність суспільних відносин. Наприклад, як впорядковану правовими та іншими соціальними нормами певну частину суспільних відносин, які створюють режим життєдіяльності у відповідних сферах, гарантують захист прав і свобод громадян, їх життя і здоров'я, повагу до честі та людської гідності, недоторканість власності та умов, що склалися для нормальної діяльності, підприємств, установ, організації, громадян і посадових осіб²⁹. І. М. Копотун визначає також як «... частину суспільних відносин, які забезпечують недоторканність життя, здоров'я, честі та гідності людей, відносин власності та нормальних умов функціонування підприємств, установ, організацій, службових осіб і громадян»³⁰.

Представники третього підходу громадський порядок визначають через «стан». О. А. Галемін вважає, що громадський порядок слід розуміти як стан взаємовідносин різних членів соціуму, нормальної життєдіяльності як фізичних, так і юридичних осіб, встановленого порядку роботи державних органів та органів місцевого самоврядування, громадських організацій і об'єднань у цілому³¹. Громадський порядок являє собою стан соціальної урегульованості, при якому забезпечуються життя, здоров'я громадян, їх права та свободи, громадський спокій, мораль, людська гідність³².

Згідно четвертого підходу громадський порядок слід тлумачити через визначення переліку елементів, які входять до самого змісту поняття «громадського порядку». Так, І. І. Плохой вважає, що тлумачити поняття «громадського порядку» необхідно через визначення переліку елементів, якими є: засоби регулювання (головним засобом регулювання відносин у сфері громадського порядку є норми права, що регулюють всі сфери суспільного життя); мета встановлення і охорони громадського порядку; зміст громадського порядку; гарантії міцності громадського порядку³³.

Надто абстрактним вважаємо розуміння громадського порядку В.В. Маліковом, як повагу до законних прав та інтересів інших осіб,

недопущення задоволення своїх інтересів на шкоду іншим людям державі та суспільству в цілому³⁴.

На основі системного тлумачення вчені відзначають поняття громадського порядку у широкому розумінні як уся система суспільних відносин, що склалися в цьому суспільстві, яка врегульована правовими й іншими соціальними нормами. У вузькому значенні – морально-правовий стан суспільства, при якому компетентні органи виконавчої влади забезпечують безпеку та правомірну поведінку громадян у громадських місцях, гарантують дотримання ними своїх прав і свобод, а також упорядкування громадських місць, яке сприяє трудовій діяльності та відпочинку громадян³⁵.

Підводячи підсумок, слід відзначити таке. На основі семантичного тлумачення терміну «порядок», враховуючи філософське його розуміння та наявні доктринальні підходи у юридичній науці, громадський порядок як об'єкт злочину – це охоронювана кримінальним законом система суспільних відносин, що забезпечує захист таких її елементів як права і свобода громадян, їх життя і здоров'я, честь та гідність, норм суспільної моралі, власності, нормальної діяльності установ, підприємств, організацій тощо.

1. *Копотун І. М.* Кримінально-правова охорона громадського порядку // Науковий вісник НАВС. 2011. №6. С. 218. 2. *Кузнецов В. В., Чабанюк В. Д.* Основні напрями вдосконалення кримінально-правової охорони громадського порядку й моральності // Науковий вісник Херсонського державного ун-ту. 2014. №6-1. Т. 3. С.135. 3. *Кузнецов В. В.* Кримінально-правова охорона громадського порядку та моральності: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2013. URL: <https://mydisser.com/ru/catalog/view/6/348/16749.html> 4. *Підлітки жорстоко побили школярку в Чернігові, щоб відібрати телефон справу завели за статтею «групове хуліганство».* URL: https://ua.censor.net.ua/video_news/435150/pidlitky_jorstoko_pobyly_shkolyarku_v_chernigovi_schob_vidibraty_telefon_spravu_zavely_z_statteyu_grupove 5. Уголовный кодекс У.С.С.Р. утвержденный В.У.Ц.И.К 23 августа 1922 г. Харьков: Изд-е Наркомюста У.С.С.Р., 1922. 100 с. 6. *Уголовный кодекс УССР в редакции 1927 года.* Текст с постатейными разъясне-

ними из циркуляров и постановлений Наркомюста и Верх. Суда УССР и определений УКК Верховного Суда УССР (по 1 июля 1927 г.) и сопоставительной таблицей статей УК старой и новой редакции и алфавитно-предметным указателем / сост. И. И. Курицкий, Л. А. Гиммельфарб, Н. И. Шихмантер. Харьков: Юрид. изд-во НКЮ, 1927. 322 с. **7. Пионтковский А. А.** Уголовное право РСФСР: Часть общая. Москва: ГИЗ, 1925. С. 129-130. **8. Гришук В. К.** Кримінальне право України: Загальна частина: навч. посіб. для студ. юрид. фак. вищ. навч. закл. Київ: Вид. дім «Ін Юре», 2006. С. 77-88. **9. Кримінальне право України.** Загальна частина: підручник / за ред. М.І. Мельника, В.А. Клименка. Київ: Юридична думка, 2004. С. 78. **10. Горбачевський В. Я.** Кримінальне право України: теоретичний курс та практикум: навч. посіб. / за заг. ред. В. Я. Горбачевського. Київ: Атіка, 2005. С. 51. **11. Шевчук В. В., Охман О.В.** Об'єкт злочину за кримінальним правом України // Університетські наукові записки. 2006. №2. С.235. **12. Хейлік В. В.** Об'єкт злочину в кримінальному праві: теорія та практика правозастосування // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2015. №5. С.136. **13. Вітко О. Ю.** Поняття об'єкта злочину // Юридична наука. 2012. №2. С.99. **14. Звоненко О. О.** Нові підходи щодо розуміння родового чи безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 288 Кримінального кодексу України // Юридична наука. 2014. №8. С.72. **15. Кузнецов В. В., Чабанюк В.Д.** Цит. праця. **16. Звоненко О.О.** Цит. праця. **17. Тацій В. Я.** Объект и предмет преступления в советском уголовном праве. Харьков: Выща шк., 1988. С. 3. **18. Куринов Б. А.** Автотранспортные преступления. Квалификация и ответственность. Москва: ЮЛ, 1976. С. 29-31. **19. Костенко О. М.** Культура і закон у протидії злу: монографія. Київ: Атіка, 2008. С. 232, 239. **20. Новий тлумачний словник української мови:** в 3 т. / уклад.: В. Яременко, О. Сліпушко. Київ: АКОНІТ, 2008. Т. 2: К П. 2008. С. 819-820. **21. Словник української мови:** в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. Київ: Наукова думка, 1970-1980. Т. 7, 1976. С. 302. **22. Философский энциклопедический словарь** / под. ред. С. М. Ковалева и др. Мрсква, 1980. С. 356. **23. Кобзар О. Ф.** Підрозділи поліції як суб'єкти забезпечення громадського порядку та громадської безпеки // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. №3-2. С.98. **24. Теория и практика совершенствования охраны общественного порядка:**

труды Академии МВД СССР. Москва: Академия МВД СССР, 1985. С. 7.

25. *Юридична енциклопедія*: в 6-ти т. Т. 1. Київ, 1988. С. 356.

26. *Кваша О. О.* Співучасть у злочині: структура та відповідальність: монографія. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2013. С. 81-83.

27. *Яценко С. С.* Уголовно-правовая охрана общественного порядка (Сравнительно-правовой аспект). Київ: Вища шк., 1986. С. 27-28.

28. *Кобзар О. Ф.* Співвідношення та значення понять «громадський порядок», «правопорядок» та «громадська безпека» // Науковий вісник Ужгородського національного ун-ту. 2014. №29. С.129.

29. *Лукашевич С. Ю., Бочарова К.А., Лобеко В.О.* Поняття «порядок» у поліцейській діяльності // Форум права. 2016. № 2. С. 110.

30. *Копотун І. М.* Громадський порядок як об'єкт кримінальноправової охорони: автореф. ... дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2008. С. 3, 11.

31. *Галемін О. А.* Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором представникові влади або представникові громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку, чи іншим громадянам, які припиняли хуліганські дії: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Дніпро, 2017. С. 11.

32. *Настюк В. Я.* Щодо розуміння громадського порядку // Проблеми охорони громадського порядку. Харків: Планета-прінт, 2014. С. 61.

33. *Плохой І. І.* Поняття громадського порядку // Форум права. 2009. № 3. С. 502.

34. *Маліков В. В.* Співвідношення поняття громадського порядку з іншими сферами суспільних відносин // Право і безпека. 2004. №34. С.121.

35. *Гусак Т. П.* Протидія злочинним діям, що вчиняються особами у складі натовпу: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2015. С. 93.

***Ponomarenko Vita.* Public order as an object of group bullying**

The article attempts to define the concept of public order as an object of bullying. Found difficulty in distinguishing bullying from a group of related crimes. Based on the semantic interpretation of the term «order», given his understanding of the philosophical and the existing doctrinal approaches to legal scholarship, public order as an object of a crime is protected by the criminal law system of social relations that protect such elements as the rights and freedom of citizens, their life and health, honor

and dignity, norms of public morality, property, the normal activities of institutions, enterprises, organizations.

On the basis of systematic interpretation, scientists define the notion of public order as the whole system of social relations that prevail in this society, which is regulated by legal and other social norms (in the broadest sense) and as the moral and legal state of society in which competent authorities provide security and lawful conduct of citizens in public places, guarantee their observance of their rights and freedoms, as well as streamlining public places that promotes work and recreation of citizens (in the narrow sense).

On the basis of the semantic interpretation of the term "order", considering its philosophical understanding and the existing doctrinal approaches in legal science, public order as the object of a crime is a system of social relations protected by criminal law that protects such elements as the rights and freedom of citizens, their life and health, honor and dignity, norms of social morality, property, normal activities of institutions, enterprises, organizations, etc.

Keywords: public order, group hooliganism, the object of the crime, procedure, system, system.